

ki je sinkronistično urejena in pisana za izobražene, a ne za učene bralce. — Ob Tolstojevi smrti so se čule razne sodbe, Hauptmann ga imenuje „drugega Savonarolo“, Paul Heyse naziva Tolstojev beg v samoto „pozo“, Maks Harden „teater“, katol. literarni historik Adolf Stein naziva Tolstojev pisateljstvo zadnje dobe „erbärmliche Komödie“. — 28. februarja je umrl pisatelj Friderik Spielhagen. — Spisal je znane „Problematische Naturen“, „Hammer und Ambos“, „Sturmflut“. Slovi kot zastopnik „sodobnega romana“ in se poteguje za „jaz-obliko“ romana. — Kot kuriozum bodi omenjena Karl Mayeva obdolžitev, da je Maeterlinck prepisoval iz Heyseja. — Arnold je podal v „Allgemeine Bücherkunde“ izboren pripomoček za bibliografično zbiranje virov in gradiva za posamezne stroke. Delo sega do naj-novejše dobe in je v tem oziru edino svoje vrste. — Te dni se je igrala v ljubljanskem nemškem gledališču prvič, kar stoji Ljubljana, nemška premiera: Dr. Schöppla

DR. ANTE BAUER
zagrebški škof-koadjutor

čes da izvira vse, kar je napisal, le iz njegove ničemurnosti in sovraštva proti demokratizmu. — Geigerjev roman „La Reine Amoureuse“, ki obravnava sodobno snov ljubezni knje-ginje do nekega bibliotekarja, je vzbudil ostro polemiko pro in kontra. — Sicer pa med Francozi sedaj ni opaziti veliko resnega literarnega stremljenja. Zdi se, kakor bi francosko slovstvo, zlasti dramatika, bila le konkurenčni boj za eno-dnevno slavo.

Italijani. Novi Tartufarin roman „Eterne leggi“ se vrši ob Adriji; ozadje so socialne razmere, okvir strastne erotične zmede, zrno razmerje med graščakom, kmeti in delavci. — Térésah „Il Cuore ed il Destino“ je resignirano delo nadarjene pisateljice, ki se odčasadočasa znosi nad človeškim delovanjem in stremljenjem v satiričnih pointah. Gabrielle D'Annunzio piše „mistično dramo“, „Sv. Sebastijan“, v kateri naj neka pariška baletca igra naslovno vlogo. — Menda piše delo zato, da umiri svoje upnike in da mu ne bo treba sleči suknje Sardanapala. Snobizem, reklama in frivolnost so njegova sredstva; k temu štejemo tudi Passerinijevo „Dizionario D'Annunziano“, ki je nekaka enciklopedija vseh nenavadnih besed, figur in stilističnih apartnosti D'Annunzia.

Angleži. Wellsov „The New Macchiavelli“ je poli-tičen roman, ki ima za konflikt politično kariero poslanca

drama „Der Preis“. Pisa-telj obravnava „jury in na-grade“ pri literarnih kon-kurencah satirično in raz-vozlja konflikt v genreu veseloigre s staro tehniko. Delo je propadlo.

Francozi. George Ohnetov historični ro-man „Pourtuer Bonaparte“ kaže velik kompozitorski in pripovedni talent. Léon Daudet rešuje v „La Mé-sentente“ zakonski pro-blem s pomočjo vere. — Georges de Porto-Ri-chejeva drama „Le vieil Homme“ je sijajno uspela in velja Parizu za velik literaren dogodek, sujet je seveda pariški. — Tail-hade analizira Balzaca,

in njegovo verolomno ljubezen. — Delo sicer ni povsem po-srečeno, a je resen roman. — Noblesov „Chains“ obrav-nava pod krinko ljubezen portugalskega kralja do amoureuse Gaby. — Kljub aktualni vsebini ne hlepi delo po frivolnih efekti, ampak rešuje problem psihološko. — Zelo hvalijo novele Pattersohnove, ki je postal namah slaven. Nje-gova moč tiči v risanju kmeta in narave, kar je pri Angležih redek dar. — James, slavni romanopisec, je s svojo dramo „The Saloon“ propadel; mladenič, ki je odločen za vojaški stan, postane duhoven po poklicu, zato ga zavržejo starši in nevesta. Vzrok propada je najbrže revno dejanje in prevelike psihološke finese. — Ridgejeve „Light Refreshment“ so povesti iz najnižjih slojev. Gorka ljubezen pisateljeva do teh trpinov, fini humor in umerjeno realistično slikanje ozna-čujejo delo. — Leta 1910. so izšle na Angleškem 10.804 knjige, od teh jih je v prvih izdajah zagledalo beli dan 2336, in sicer 1806 romanov ter 200 literarno-kritičnih del.

Homunkulus.

Belokranjski pregovori in reki.

Bog ne daj s koli (vozom) na peč!
Bog ti se ne daj zoholiti, niti iz oholije na niš dojt!
Hrastov les nima brata.
Kada je Božič vani, je vuzem v hiši.
Kada je vuk v selu, ni dosti spanja.
Kada mlade kite (veje) odganjajo, morajo stare odpasti.
Kadi ni slog, tam ni Bog.
Kaj je više (več) vredno od uši, dobro je digniti (pobrati).
Kaj stojiš, ko da si došel sóli prosit!
Kako se gusla, tako se tanca.
Ki k soboti delo špara, ni vreden, da je v njem para (kar danes lahko storiš, ne odlašaj na jutri).
Ki počasi hodi, daleko dojde.
Ki se pozimi dobro hrani, se poleti lahko muham brani.
Ki pita (vpraša): „češ li“?, ta ne da.
Ki zadere, ta pobere.
Kako je živel, tako je zaživel (končal).
Gorja zanaščina, nego je samščina (ne zanašaj se na nikogar).
Groš, kega človek doma dobi, naj ga poljubi.
Lažec i tat se skupa pajdašijo.
Na kumov plot se je grdo opreti (grdo je kumstvo zlorabljati).
Ne moli se k onemu Bogu, ki ti pomoči neče!
Ne pritiskaj se k mrzli peči!
Od rana do mrkla (od jutra do noči).
Pazi o veliki maši, s čim pojdeš veliko soboto k maši! (iz česa boš imel speči kruha, pogačo za „žegen“ veliko so-soboto, t. j. pšenico spravi že o mlatvi).
Pes on, ki jé, i on, ki gleda (ničvreden je ta, ki jé, pa potrebnemu ne da, da bi ž njim jedel).
Pes pesa ni još ugriznil (kavka kavki ne izkljuje oči).
Slaba ovca, ki svoje vune ne more nósiti.
Trn, ki kani bosti, izza rana dobro bôde.
V njem ni moža, kaj ni v buči soda.
Več velja ranek, nego celi danek (rana ura, zlata ura).
Voli se veselijo, kada krmo vozijo (ker takrat niso gladni), a ne kada vino.
Vsakemu človeku je smrt za petami, a hajduku za vratom.
Za zajčjim gnojem neče nič rasti (brez gnoja nič ne raste).
Zetovlja streha kmalu procuri (na zeta se ne zanašaj dosti).
V Adlešičih zapisal I. Š.

